

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

309. An Episcopus, stante Decreto Urbani VIII. possit negare licentiam Regularibus colloquendi per quatuor vices in anno cum Monialibus in orimo, & secundo gradu sibi conjunctis? Et quid est agendum, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

lūm priuant Officiis, sed etiam cū sint privatiuæ vocis actiuæ, & passiuæ reddant transgressores illegibiles, & impossibiles actiuè, & passiuè, & ideo ad illas incurrendas requiri videtur peccatum mortale.

4. In vno tamen casu sententiam Patris Vidal admitto, nempe, quando Regulares loquerentur auctoritatibus, vel aliis Monialibus ex officio interessentibus ad colloquium faciendum de licentia Superioris cum vna Moniali determinata. Et ita docet Pellizzarius *ubi supra, num. 219*. Ianuarius, *ubi supra, n. 15*. & alij penes ipsum.

RESOL. CCCIX.

An Episcopus stante Decreto Urbani VIII. possit negare licentiam Regularibus colloquendi per quatuor vices in anno cum Monialibus in primo, & secundo gradu sibi coniunctis?

Et quid est agendum, quando Religiosus necessitatem habet alloquendi Monialem, quia contractum habet celebrare vel quid simile, & non visere præcisè consanguineam ex urbanitate: an toties quoties opus fuerit, possit licentiam ad Ordinario, & licet non sit consanguineus?

Et an Religiosus, si loquatur, v.g. cum sorore Moniali alio die a præscripto in literis licentia, an inquam, peccet mortaliter?

Et an Nouitio Equiti S. Ioannis, vel alterius Religionis possit Episcopus concedere licentiam, ut possit loqui cum Monialibus ultra casus prædictos ad instar secularis? Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. Ref. 52. alias 50.

Sup. hoc pro parte doctrinæ huius Ref. & eius verbi, post finem, & pro primo gradu infra in fine Ref. 311. & etiam in fine Ref. 312.

§. I. Respondet affirmatiuè doctus, & amicissimus Pater Bordonus in *Miscellaneis Casuum Conscientia, decis. 222*. nam in dicto Decreto habentur hæc verba: *Quatenus sibi visum fuerit in Domino expedire, licentiam concedere possint*, non dicit debeant sed possint, quod verbum affirmatiuè sumptum, vt hic importat actum voluntarium, non necessitatis. Bartolus in *leg. Gallus, ff. de liber. & posth. numer. 4*. Ruinus, *vol. 1. consil. 69. num. 12*. Barbosa, *dist. 268. n. 1*. Similem sensum facit alia clausula: *Quatenus sibi visum fuerit in Domino expedire*; importat siquidem arbitrium boni viri secundum rectam conscientiam regularem; ita quod si concedat licentiam; patet eum posse in tali casu concedere sine periculo alicuius peccati, aliter expeditio non esset in Domino. Sed quid dicendum quando Religiosus necessitatem habet alloquendi Monialem, puta quia contractum debet celebrare, vel quid simile, & non inuisere præcisè, consanguineam ex urbanitate; tenetur Vicarius concedere licentiam, quia casus viget, & charitas persuadet id agendum esse ab Ordinario. Confirmatur, quia extraneo in simili casu providere debet, quia à iure communi collocutio necessaria non prohibetur, vt colligitur *cap. Monasteria. 8. de vita, & honestat.* sed tantum vitiosa, & periculosa, ibi: *Sine manifesta, & rationabili causa frequentare præsumpsit*. Igitur virtute supradictæ Ordinationis Ordinarius concedere potest licentiam consanguineis primi, & secundi gradus alloquendi, & hoc procedit ex causa urbanitatis & parentelæ; nam alias habens necessitatem, seu causam legitimam accedendi ad Monasteria Monialium, præcedendo à supradicta ordinatione, potest licentiam ab Ordinario toties, quoties opus fuerit, licet non sit Consanguineus, quia id illi nullo iure prohibetur, neque per dictam ordinationem emanatam fuore colloquutionem ex urbanitate, & pietate Consanguineorum. Hæc omnia Bordonus *ubi supra*.

2. Sed si aliquis hic incidenter querat: An Religiosus, si loquitur v.g. cum Sorore Moniali alio die a præscripto in literis licentia, an, inquam, peccet mortaliter? Et negatiuè ego olim respondi, nulla nixu auctoritate Doctoris; sed nunc inuenio hanc sententiam docere Bordonum *ubi supra in Miscellaneis, decis. 249*. Quia mutatio diei, seu horæ videtur quid parui momenti, neque verisimile est, pro hac modica transgressione affici peccato mortali, quod priuat gratia Dei. Deinde alloquens sine licentia peccat mortaliter, vt referunt decem; ergo alloquens cum licentia non seruato modo in ea præscripto excusandus est à peccato mortali: nam aliquid habet operari ea licentia pro foro conscientia, cum licentia etiam illicita sit licentia; Glossa, 1. cap. Si qua 26. 27. *quasi. 1.* quod maximè verum est, quando illicita prouenit ex abusu, non enim abusus destruit licentiam ante subsistentem; Nec obstat quod pro nulla habeatur non seruata forma in Decreto præscripta, si b qua forma continetur dies, & hora expressa in ipsa licentia; quia cum hoc Decretum fundetur in præsumptione, non obligat in foro animæ, quando adest veritas in contrarium & id quando Religiosus bono fine alloquitur Monialem Sororem, sed intelligitur, quod licentia sit nulla pro foro externo. Quod lex fundata in præsumptione, vti est hoc Decretum, non liget in foro conscientia, sed tantum pro foro externo, docent quam plures classici Doctores, quos citat pro se Diana, *resol. 27. de Legit.* Quare intellectus Decreti facit pro foro externo, quod nulla reputatur licentia, quando non seruatur in ea præscriptum. Et hæc omnia, vt dixi, docet Bordonus *ubi supra*.

3. Notandum est etiam hic obiter, quod Nouitio Equiti S. Ioannis, vel alterius Religionis possit Episcopus concedere licentiam, vt possit loqui cum Monialibus, ultra casus prædictos, ad instar secularis, quia licet Nouitius in fauorabilibus reputetur pro Religioso, non tamen in odiosis. Ita Portel, in *Dubijs Regularibus. verb. Nouitij absolutio, numer. 39*. Et ita hanc sententiam in terminis docet nouissime Squillante de *Obligat. & Priuileg. Episc. part. 1. cap. 1. §. 1. num. 51.*

RESOL. CCCX.

An licentia virtute Decreti Urbani VIII. concessa alicui Religioso colloquendi cum Monialibus extendatur etiam ad socium?

Et quid est agendum, si contingat Religiosum habentem licentiam accedendi ad colloquendum cum Monialibus non posse accedere die statuta, an sit probabile ex vi dictæ licentia posse accedere alia die, si parum tempus intercedat?

Et notatur, quod si aliquis Regularis vult colloqui cum Moniali subiecta Regularibus, præter licentiam Episcopi, opus sit, vt adijt etiam licentia Superioris Regularis illius Monasterij Exp. 9. tr. 7. & Misc. 2. Ref. 33.

§. I. Affirmatiuè respondet Peyrinus in *addit. seu primò, quod in Constit. 6. Pij V. n. 7.* post in nouum Decretum Urbani VIII. quo conceditur facultas Ordinarius dandi licentiam Regularibus, vt possint Moniales consanguineas alloqui, istam verò licentiam extendi ad socios, docent Rodriguez *rom. 3. 99. Reg. 9. 6. art. 1.* Riccius *1. p. praxis. dec. 745.* de connexis enim idem est in dicitur, cap. *Translatio de Const.* Vnde licentia Papæ alicui concessa visitandi Sacrosanctum Ierosolymitanum Domini Sepulcrum, extenditur ad socium à Superiore quocunque assignandum. Ita ille, & post illum